

TV/

Tromsø 12. mars 2012

Fiskeri- og kystdepartementet

HØRING - VURDERING AV RÅFISKLOVEN

Fiskebåtrederenes Forbund viser til utsendte høringsnotat vedrørende ovennevnte og har følgende kommentarer:

Innledning

Fiskebåtrederenes Forbund er enig i at Råfiskloven kan moderniseres og erstattes med en fiskesalgslagslov som er tilpasset samvirkeloven. Fiskebåt kan videre gå inn for foreslåtte tilpasning av loven i forhold til virkeområdet og straffe- og inndragningsbestemmelsene, samt harmonisering med havressursloven og deltakerloven. Fiskebåt forstod det slik at det var enighet i arbeidsgruppen om ovennevnte, men at det var uenighet om mekanismer for tvisteløsning i forhold til fastsettelse av minstepriser, omsetningsformer og salgsbetingelser. I tillegg var det uenighet om prøving av det rettslige grunnlaget for fastsatte reguleringer.

Arbeidsgruppens vurderinger

Fiskebåtrederenes Forbund konstaterer at arbeidsgruppen har vurdert ulike former for tvisteløsning i de tilfellene det er uenighet mellom salgslag og kjøpernes organisasjoner om minstepris og øvrige salgsbetingelser. Prøveordningen i 2007 og 2008 fungerte på den måten at det ble iverksatt mekling mellom salgslag og FHL/NSL i de tilfellene det var uenighet om minstepris. Salgslagene hadde likevel rett til å fastsette minsteprisen dersom det ikke ble oppnådd enighet under meklingen. I rapporten kom det frem at arbeidsgruppen var delt i synet på følgende spørsmål:

- 1) Tvisteløsning ved uenighet mellom salgslag og FHL/NSL om minstepris
- 2) Salgslagenes kompetanse til å fastsette salgsvilkår og omsetningsformer
- 3) Fremgangsmåte ved prøving av lovligheten av fastsatt regulering av høsting og dirigering av fangstene

Det var enighet om mekling, men fiskernes organisasjoner krevde at salgslaget skulle kunne avgjøre minstepris dersom en ikke kom frem til enighet ved mekling. FHL/NSL ønsket at en uavhengig oppmann skulle avgjøre uenighet mellom salgslag og FHL/NSL ved uenighet om minstepris, salgsvilkår/omsetningsform. Kjøpernes organisasjoner ønsket i tillegg at den uavhengige oppmannen skulle være instans for juridisk prøving av fastsatte reguleringer.

LO sin representant gikk inn for at en skulle benytte seg av en meklingsnemnd der resultatet av meklingen er bindende.

Behovet for en Råfisklov

Fiskebåtrederenes Forbund viser til at de grunnleggende elementene ved loven, som skal sikre fiskerne gode og stabile priser, fortsatt er aktuelle i dag. Store deler av kvitfiskfangstene landes fersk av små fartøy og mobiliteten til denne flåten gjør det påkrevd med en sikkerhet for en minste pris. I pelagisk sektor er som kjent fangstene større og mobiliteten til båtene god. Det meste landes ferskt og det kan derfor likevel skape forstyrrelser i markedet, dersom det ikke er klare regler for hvordan omsetningen skal foregå og at det er en bunn i

prissystemet. Norge er en av verdens største fiskeeksportører og et kraftig prisfall på råstoff i Norge vil derfor kunne ha betydning også i våre eksportmarkeder. Norsk fiskeomsetning er relativt gjennomsliktig og innkjøperne i våre viktigste eksportmarkeder kan derfor bruke redusert pris til fisker, for å presse ned prisen på import av fiskevarer.

Fiskebåtrederenes Forbund mener Råfiskloven også bidrar til å sikre deler av norsk fiskeindustri, ved at en opprettholder en viss pris på første hånd, slik at båtene fortsetter å levere fordi de er sikret en minimums pris. Prisforskjellene mellom auksjonen i Råfisklaget og det kystflåten får betalt for fersk fisk er betydelige. For torsk 2,5 til 6 kg, har prisforskjellen mellom fryst og ferskt råstoff vært på mellom 4 og 10 kroner per kilo de siste 2 årene. For sei 1,2 til 2,3 kg er prisforskjellen mellom 4 og 7 kroner per kilo, mens prisforskjellen mellom fersk hyse og frossen trålhyse over 0,8 kg er på mellom 2 og 5 kroner per kilo. Uten en minstepris i bunn, kunne denne forskjellen i perioder vært enda større. Den store prisforskjellen tyder heller ikke på at Norges Råfisklag setter minsteprisen spesielt høyt i forhold til markedspris. Fiskebåt tror fravær av, eller en lavere minstepris, ville resultert i en større omlegging fra fersk til fryst i deler av kystflåten og dermed redusert tilgangen på råstoff til deler av fiskeindustrien.

Fiskebåtrederenes Forbund mener det heller ikke er noe som tyder på at SUROFI bruker minsteprisen til å skape en kunstig høy pris for fisk. Forskjellen mellom minstepris og auksjonspris for trålfanget torsk var i februar i år på 2-3 kroner per kilo, mens prisforskjellene for hyse og sei var betydelig større. I Norges Sildesalgslag er det også en betydelig forskjell mellom minstepris og gjennomsnittlig auksjonspris. Så langt i 2012 er denne forskjellen for nvg-sild på mer enn 2 kroner per kilo, noe som utgjør over 50%. For makrell er forskjellen noe mindre.

Fiskebåtrederenes Forbund konkluderer derfor med at minsteprisen fungerer etter hensikten og som en bunn i markedet. Det er heller ikke noe som tyder på at minsteprisnivået er satt kunstig høyt.

Fastsettelse av minstepris

Fiskebåtrederenes Forbund viser til at fiskeren står som eier av fisken i det denne er om bord i fartøyet. Når fiskeren skal selge, er det ulike forhold som spiller inn i forholdet mellom kjøper og selger. Dersom fartøyet fører fersk fisk og har begrenset mobilitet, er det ofte en eller et fåtall kjøpere som kan være aktuelle. Selgeren er derfor i et sterkt avhengighetsforhold til kjøper for å få god pris for fangsten. I sesongfiskerier kan selgers posisjon forverres ytterligere ved at det tilbys mye fisk, mens det bare er et fåtall kjøpere i området. Råfiskloven ble i sin tid opprettet nettopp for å hindre at fiskerne underbydde hverandre for å få betalt for fangsten. Fiskebåt mener fiskernes situasjon også må være fundamentet for å lage en ny Råfisklov.

Fiskebåtrederenes Forbund viser til at kjøperne om de ønsker det, kan la være å kjøpe fisk dersom de mener råstoffet er for dyrt. En fiskebåt med fersk fisk i lasterommet, må selge fangsten innen relativt kort tid før kvaliteten forringes og varen blir verdiløs. I ett fritt marked vil derfor selger i mange tilfeller stille dårlig i forhold til å forhandle pris for fangsten.

Fiskebåtrederenes Forbund har liten tro på at en oppmannsordning eller bindende mekling kan være til fiskernes fordel i forhold til fastsettelse av minstepris. Ved en oppmannsordning vil oppmannen etter brutt mekling mellom partene, måtte velge ett av forslagene som ligger på bordet. Det er grunn til å frykte at minsteprisen ved en slik ordning kan fastsettes mer vilkårlig enn tilfellet er i dag. Fiskebåt mener dessuten at det lett blir utøvd sterkt press fra begge parter mot vedkommende oppmann, og at en slik ordning kan medføre flere konflikter.

Salgsvilkår og omsetningsform

Fiskebåtrederenes Forbund mener på generell basis at det må være opp til salgslagene som representant for selger å fastsette vilkår for salget. Enten salget foregår over auksjon eller som en avtale direkte mellom kjøper og selger, må det fastsettes nærmere regler for hvordan salget skal foregå. I tilfeller hvor store kvanta fersk fisk landes innenfor et kort tidsrom, slik at det oppstår kapasitetsproblemer i kjøperleddet, vil det være behov for å fastsette vilkår som vil påvirke leveransene. Eksempler på dette er dirigering, kvantumsbegrensning i forhold til landing og utbudsområde. Fiskebåt har liten tro på at en oppmann kan følge fisket så tett at denne har den nødvendige oversikt til å fatte beslutning om regulering.

Fiskebåtrederenes Forbund vil ellers vise til at salgslagene gir fiskerne en garanti for oppgjør innen en viss tid og derfor også må ha ansvar for å følge opp den enkelte kjøper i forhold til kredittverdighet. Fiskebåt mener det vil være svært uryddig dersom andre skal ha mulighet til å blande seg inn i den operasjonelle driften av et salgslag, så lenge laget følger fastsatte lover og forskrifter.

Utkast til fiskesalgslagslov

Fiskebåtrederenes Forbund mener § 1 (formål) skaper uklarhet angående hensikten med loven, når det heter at formålet bl.a. skal være "samfunnsøkonomisk lønnsom" ved forvaltning av villlevende ressurser. Fiskebåt viser til at selv om det er en klar økonomisk definisjon av begrepet "samfunnsmessig lønnsomhet", så finnes det også en mer politisk definisjon som bidrar til uklarhet og usikkerhet. Fiskebåt kan heller ikke se at formålet med loven kan være en bærekraftig forvaltning, da dette formålet i første rekke er definert inn i Havressursloven. Salgslagenes kontrollfunksjon er i den sammenheng noe begrenset.

Fiskebåtrederenes Forbund mener hovedformålet med en Fiskesalgslagslov må være det samme som den opprinnelig begrunnelse for å opprette Råfiskloven. Fiskebåt mener derfor at formålet med loven i første rekke må være å sikre fiskerne gode og stabile priser gjennom en organisert førstehåndsomsetning.

Fiskebåtrederenes Forbund støtter flertallets forslag til § 10 (Fastsettelse av salgsvilkår og omsetningsform). Fiskebåt støtter dessuten forslaget fra Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlaget til § 12 (Prosedyre ved uenighet) og § 15 (Orientering).

Fiskebåtrederenes Forbund har ingen kommentarer til øvrige paragrafer i høringsutkastet.

Vennlig hilsen

FISKEBÅTREDERNES FORBUND

Sekretariatet

Audun Maråk

Tor Are Vaskinn

Kopi: Norges Fiskarlag